

PERUNKIRJOITUS JA PERINNÖN VEROSEURAAMUKSET

Aulis Aarnio, Urpo Kangas, Timo Rabinä

ALMA TALENT • Helsinki 2024

10., uudistettu painos
Copyright © 2024 Alma Talent Oy ja tekijät
Yhteistyössä Juristiliiton Kustannus

ISBN 978-952-14-4898-0
ISBN 978-952-14-4900-0 (verkkokirja)

Kansi ja taitto: Aste Helsinki Oy, Helene Lindfors

Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu 2024

Anna palautetta kirjasta: kustannustoimitus@almatalent.fi

Saatesanat

Jokaista perillistä kiinnostaa viime kädessä erityisesti se, mitä hän tulee saamaan pankkitililleen sen jälkeen, kun osituksessa ja perinnönjaossa saatu omaisuus on realisoitu ja rahat on jaettu perillisten ja testamentin-saajien kesken. Näin asetettuna kysymys on yleisluontoinen, sillä jokaisen perinnönjaon ja siihen liittyvän realisoinnin lopputulos vaihtelee siitä riippuen, paljonko omaisuutta ja kuinka monta perillistä perittävältä jäi. Tämän teoksen perusajatus on antaa vastaus siihen, paljonko perilliselle jää puhtaana käteen sen jälkeen, kun kaikki perintösaannon sivuvelvoitteet on täytetty.

Vastauksen saamiseksi on aina selvitettävä, mitä perittävälle kuului omistajana. Tehtävä kuulostaa helpolta, mutta ei sitä käytännössä aina ole. Siihen voi olla monta syytä. Yksi niistä liittyy yksityisyyden suojaan ja salassapitovelvollisuuteen. Kuka tahansa ei voi selvittää perittävän omistusten laajuutta. Tietoja luovutetaan ainoastaan perittävän oikeudenomistajille tai tuomioistuimen määräämälle pesänselvittäjälle.

Perheet ja sitä myötä perheoikeuden tarinat ovat kiinnostavan erilaisia. Tieto siitä, mitä perittävä omisti, ei siksi välttämättä vielä kerro sitä, mikä on hänen jäämistönsä suuruus. Perittävä on voinut elää sinkkuna, avoliitossa, avioliitossa, eronneena, leskenä tai uusperheessä. Perhesuhteista johtuen on selvitettävä muun muassa se, mitä vaikutuksia aviovarallisuussäännöksillä on tai onko avoleskellä oikeus hyvi-tykseen ja avustukseen jäämistöstä. Avioliittolain säännösten nojalla leskelle annettava omaisuus ei ole perintöä. Se on avio-oikeuden alaisen omaisuuden tasuserä, jota nimitetään tasingoksi. Tasingon merkitys jäämistön suuruuteen voi olla huomattava, koska se pienentää jäämistöä ja turvaa leskelle puolet puolisoitten avio-oikeuden alaisen omaisuuden yhteenlasketusta säästöstä. Lesken ei tarvitse maksaa saamastaan tasingosta veroa.

Jos eloonjäänyt puoliso ei vetoa lesken tasinkoetuoikeuteensa ja suorittaa tasinkoa ensiksi kuolleen puolison kuolinpesälle, tässä tilanteessa tasinko vaikuttaa jäämistön suuruuteen sitä kasvattavasti. Tasinko voi vaikuttaa merkittäväällä tavalla kuolinpesien laskennalliseen suuruuteen myös jäämistöosituksessa, joka toimitetaan kahden kuolinpesän välillä.

Kuolinpesän selvittäminen perunkirjoituskuntoon on yllättävän vaativa oikeudellinen tehtävä. Ongelmia saattaa aiheuttaa jo perillisten ja testamentinsaajien kutsuminen perunkirjoitustilaisuuteen. Paljon on tiedettävä, ennen kuin tietää, mitä perinnöksi saa ja käteen jää. Siihen vaikuttavat parisuhteen lisäksi perillisten lukumäärä, avioehtosopimus, perittävän testamentti, mahdolliset avio-oikeusmääräykset, perunkirjoitus- ja pesänselvityskustannukset, pesänjakajan palkkio, perintöveron määrä ja mahdollinen luovutusvoittovero. Kansainvälisten avioliittojen yleistyminen ja jäämistöön kuuluvien varojen kotiuttaminen useista valtioista perillisille on entisestään mutkistanut kuolinpesien selvittämistä ja perinnönjakoa.

Perimyksen monitahoisuus ja monipolvisuus avautuu erilaisiksi osakertomuksiksi siitä, mitkä eri tekijät vaikuttavat perinnön suuruuteen. Tämä selittää myös teoksen rakenteen. Teoksessa kerrotaan tiivistetysti aviovarallisuus- ja avoliitto-oikeuden pääkohdat siltä osin kuin ne vaikuttavat jäämistön laajuuteen, perintö- ja testamenttioikeuden ydinsisältö sekä perintöverotuksen samoin kuin omaisuuden luovutusvoitto- ja muun tuloverotuksen perusteet. Kaikista näistä osa-alueista on kirjoitettu paljon, eikä esillä olevan teoksen tarkoituksena ole korvata eri alueiden erityistutkimusta. Asiantuntija tunnistaa helposti, milloin on ryhdyttävä hankkimaan syventäviä tietoja joltakin erityisalalta. Etsinnän voi aloittaa vaikkapa teoksen lopusta löytyvästä alan keskeisen kirjallisuuden listasta. Teoksen käytettävyyttä lisäävät ajantasaisten soveltamisohjeiden lisäksi lukuisat kaavamallit, lomakepohjat ja hakemistot.

Koska pesät ovat niin erilaisia, tämän kirjan tietojen avulla ei välttämättä saa tyhjentäviä vastauksia siihen, mitä kukin perillinen lopulta saa perinnönjaossa itselleen. Olennaista on ymmärtää, miten monta erilaista kustannuspaikkaa on olemassa ennen kuin perillisen saanto on lopullinen. Yhtä olennaista on ymmärtää se, ettei perunkirjoitus suinkaan ole yksinkertainen oikeustoimi, johon kuka tahansa pystyisi.

Hyvin hoidettu perunkirjoitus luo parhaimmillaan edellytyksiä sille, että myös kuolinpesän hallinto ja jako sujuvat ilman suurempia riita-sointuja.

Teoksen kymmenennen painoksen kirjoittamisvastuu on jaettu tekijöiden kesken siten, että *Urpo Kangas* vastaa luvuista I–VI ja *Timo Räbinä* luvuista VII–IX. Kirjoittajat kiittävät vuonna 2023 kuolleen professori *Aulis Aarnion* oikeudenomistajia heidän antamastaan suostumuksesta teoksen julkaisemiselle. Tässä painoksessa Auloksen kädenjälki on yhä edelleen näkyvissä.

Sisältöpääällikkö *Arja Lappeteläistä* kiitämme lämpimästi kirjan huolellisesta toimitustyöstä. Arjan työn hedelmistä nauttii viime kädessä tämän teoksen lukija.

Suomen tietokirjailijat ry on tukenut teoksen laatimista myöntämällä Timo Räbinälle apurahan. Tästä hän esittää parhaimmat kiitoksensa arvokasta työtä tekeväälle yhdistykselle. Samalla hän kiittää niin tämän teoksen kuin muidenkin veroasioita käsittelevien teostensa lukijoita saamistaan palautteista – nyt on tullut aika laittaa kirjoitus-työlle piste.

Helsingissä 29. päivänä toukokuuta 2024

Urpo Kangas   *Timo Räbinä*

Sisällys

SAATESANAT	V
I LUKU MIKSI PERUNKIRJOITUKSEEN ON RYHDYTTÄVÄ?	1
II LUKU LAKIMÄÄRÄINEN PERINTÖOIKEUS	11
1 Perintöoikeus	11
1.1 Johdanto	11
1.2 Perillispiiri	13
2 Rintaperilliset	15
2.1 Perintöoikeuden yleiset edellytykset.....	15
2.2 Monenlaisia rintaperillisiä.....	16
2.2.1 Aviolapsi rintaperillisenä.....	16
2.2.2 Tunnustettu lapsi rintaperillisenä.....	18
2.2.3 Vanhemmuuden vahvistaminen ja perintöoikeus.....	19
2.2.4 Adoptiolapsi rintaperillisenä.....	20
2.3 Rintaperilliset kuolinpesän osakkaina	24
3 Ensiksi kuolleen puolison jäämistö ja lesken oikeus jäämistöön ..	26
3.1 Jäämistön suuruuden määrittäminen omaisuuden erottelussa	26
3.2 Jäämistön suuruuden määrittäminen omaisuuden osituksessa.....	29
3.2.1 Jäämistöositus.....	29
3.2.2 Osituslaskelma ja toimittamatta jäänyt avioero-ositus.....	30

3.2.3	Tasingon suuruuden määrittäminen	32
3.2.4	Yksipuolinen avio-oikeus ja ositus.....	35
3.2.5	Jäämistöomaisuuden nettoarvon määrittäminen.....	35
3.2.6	Lesken tasinkoetu oikeus.....	36
3.3	Lesken oikeus hallita jäämistöä jakamattomana	37
3.3.1	Ensiksi kuolleen puolison muun kuin lesken hyväksi tekemä testamentti.....	37
3.3.2	Lesken hallintaoikeus ja ensiksi kuolleen puolison rintaperillisen perintöoikeus.....	38
3.3.3	Lesken hallintaoikeuden sisältö	38
3.4	Puolison perintöoikeus	41
3.4.1	Toissijaiset perilliset ja lesken perilliset	41
3.4.2	Puolison perintöoikeuden sisältö	45
4	Vanhempien oikeus perintöön	49
5	Isovanhempien oikeus perintöön	50
6	Avoliiton purkautuminen puolison kuoleman johdosta	51
6.1	Yleistä	51
6.2	Laissa sääntelemätön avoliitto	51
6.2.1	Nimiperiaate ja yhteisomistussuhde.....	51
6.2.2	Avopuoliso ensiksi kuolleen avopuolison kuolinpesän osakkaana	53
6.2.3	Avopuoliso testamentinsaajana	53
6.2.4	Avopuolison perintöoikeudellinen asema....	55
6.3	Lakisääteinen avoliitto.....	56
6.3.1	Avoliiton määritelmä	56
6.3.2	Avopuolisoiden omistussuhteet.....	57
6.3.3	Avopuolisoiden omaisuuden erottelu	58
6.3.4	Hyvitys ja sen soveltamisala.....	60
6.3.5	Avopuolison oikeus avustukseen.....	62
7	Valtion ja Ahvenanmaan maakunnan oikeus perintöön ja perukirja	64
8	Perimyksen sovellettava laki	66

III LUKU TESTAMENTTIOIKEUS	69
1 Testamentin laatimista ja sen saajaa koskevat määräykset	69
1.1 Testamentin muoto	70
1.1.1 Normaali- tai muu testamentti	70
1.1.2 Hätätilatestamentti	72
1.2 Testamentintekijää koskevat määräykset	74
1.3 Testamentinsaajaa koskevat määräykset	75
1.4 Testamentti kihlatulle tai entiselle puolisolle	77
2 Testamenttiluokituksista	78
2.1 Yleisjälkimmäinen	78
2.2 Erityisjälkimmäinen	78
2.3 Testamentinsaajan määräämävallan laajuus testamenttien luokitteluperusteena ⁷⁹	
3 Testamentin selvitysprosessi	81
3.1 Testamentin antaminen perillisille tiedoksi	81
3.2 Testamentin tiedoksiantaminen ja rintaperillisen lakiosa	86
3.3 Testamentin hyväksyminen	88
4 Testamenttikanteet	90
4.1 Testamentin moite	90
4.2 Muut testamenttikanteet	91
IV LUKU PERUNKIRJOITUS	95
1 Pääsäännöt	95
1.1 Perunkirjoituksen toimittaminen	95
1.2 Perunkirjoitusajan pidentäminen	96
1.3 Perunkirjoituksen jättäminen Verohallinnolle	99
1.4 Poikkeukset perunkirjoitusvelvollisuudesta	100
2 Täydennys- ja oikaisuperunkirjoitus	101
3 Perunkirjoituksen aika ja paikka	103
4 Perunkirjoituksen toimituttamisvelvolliset	106
4.1 Kuka on vastuussa perunkirjoituksen toimituttamisesta?	106
4.2 Kuolinpesän osakkaat	109

4.3	Muiden kuin pesän osakkaiden perunkirjoitusvelvollisuus	115
4.3.1	Perunkirjoitusvelvollisuudesta konkurssitilanteessa	115
4.3.2	Pesäselvittäjän perunkirjoitusvelvollisuus..	116
4.3.3	Testamentin toimeenpanijan perunkirjoitusvelvollisuus	117
4.3.4	Valtiokonttorin nimeämän sopimuspesänhoitajan perunkirjoitusvelvollisuus	118
4.3.5	Erityinen perunkirjoitusvelvollisuus.....	119
5	Perunkirjoituksen uskotut miehet	120
6	Perunkirjoitukseen kutsuminen	122
6.1	Kutumismenettelystä	122
6.2	Perunkirjoitukseen kutsuttavat henkilöt.....	125
6.3	Edunvalvojan kutsuminen perunkirjoitukseen ...	127
6.3.1	Alaikäisen vajaanvaltaisen edunvalvonta	127
6.3.2	Täysi-ikäisen edunvalvonta perunkirjoituksessa.....	128
7	Jäämistön ilmoittamisvelvollisuus perunkirjoituksessa	130
7.1	Ilmoittamisvelvolliset.....	130
7.2	Yksinperimystilanne ja perunkirjoitus	131
7.3	Ilmoittamisvelvollisuuden tehosteet.....	132
8	Perukirjan rakenne ja sisältö	134
8.1	Perukirjan yleinen rakenne	134
8.2	Perittävää koskevat tiedot	134
8.3	Tiedot vainajan oikeudenomistajista.....	140
8.4	Toissijaissaajia koskevat tiedot.....	141
8.5	Tiedot toimituksessa läsnä olleista ja kutsun toimittamisesta	142
8.6	Perukirjaan liitettävät asiakirjat.....	143
8.6.1	Testamenttia koskevat merkinnät perukirjassa	145
8.7	Lesken ilmoitukset perukirjan johdanto-osassa ...	146
8.8	Allekirjoitukset ja ilmoitukset perukirjassa	147

9	Siviilisäädyn vaikutus perukirjan sisältöön	148
9.1	Naimattoman henkilön omaisuus perukirjassa....	148
9.2	Eronneen puolison omaisuus perukirjassa	149
9.3	Ennen vuotta 1930 solmitut avioliitot ja perunkirjoitus	150
9.4	Vuodesta 1930 alkaen solmitut avioliitot ja perunkirjoitus	151
9.4.1	Perunkirjoitus ensiksi kuolleen puolison jälkeen	151
9.4.2	Lesken avio-oikeuden alaisen omaisuuden merkitseminen perukirjaan ...	153
9.4.3	Lesken tasinkoetuoikeus	154
9.4.4	Lesken avio-oikeudesta vapaan omaisuuden merkitseminen ensiksi kuolleen puolison perukirjaan	155
9.4.5	Lesken hallintaoikeus ja perukirja.....	158
9.4.6	Puolison perintöoikeus ja perunkirjoitus lesken kuoleman jälkeen	160
9.4.7	Ensimmäinen parenteeli ja perunkirjoitus lesken kuoleman jälkeen	162
10	Perukirjan toimittaminen asiaan osallisille	166
10.1	Perukirjan toimittaminen Verohallinnolle.....	166
10.2	Perukirjan toimittaminen kuolinpesän osakkaille..	166
10.3	Perukirjan toimittaminen velkojille	167
10.4	Perukirjan toimittaminen Digi- ja väestötietovirastolle	168
11	Perunkirjoituksen tehosteet	169
11.1	Käräjäoikeuden määräyksestä toimitettava perunkirjoitus.....	169
11.2	Perunkirjoitusrikkomukset	170
 V LUKU VARAT JA VELAT PERUKIRJASSA		
- MERKITSEMINEN JA ARVOSTAMINEN		
1	Omaisuuden merkitseminen perukirjaan	171
1.1	Omaisuuden luettelointi ja arviointi	171

1.2	Yleistä omaisuuden arvostamisesta perukirjassa...	172
1.2.1	Kauppa-arvomenetelmä	178
1.2.2	Tuottoarvomenetelmä	180
1.2.3	Kustannusarvomenetelmä.....	182
2	Kiinteä ja siihen rinnastettava omaisuus	183
2.1	Lähtökohtana todennäköinen myyntihinta	183
2.2	Taajama-alueella sijaitsevat tontit ja rakennuspaikat	184
2.3	Haja-asutusalueella sijaitsevat rakennuspaikat	185
2.4	Vapaa-ajan rakennuspaikat	187
2.5	Vuokraoikeuteen perustuvat rakennuspaikat	189
2.6	Kiinteistösaakeyhtiön rakennuspaikan hallintaan oikeuttavat osakkeet	190
3	Rakennukset	190
3.1	Rakennusten arvostaminen kustannusarvomenetelmällä	190
3.2	Kauppa-arvo- ja tuottoarvomenetelmät	191
3.3	Omakotitalojen ja vapaa-ajanrakennusten arvostaminen eräissä tilanteissa	191
4	Maatilaravallisuus	195
4.1	Summa-arvomenetelmä ja tilakokonaisuusalennus.....	195
4.2	Maa- ja metsätalouden irtaimisto	197
4.2.1	Koneet, kalusto ja laitteet	197
4.2.2	Kotieläimet	198
4.2.3	Varastot	198
4.3	Maatilan asuinrakennus.....	198
4.4	Maa- ja metsätalouden tuotantorakennukset	199
4.5	Maatalousmaa.....	200
4.6	Metsämaa.....	202
4.6.1	Arvon määrittämisen lähtökohtia	202
4.6.2	Tila-arviosta metsän arvostamisen tietolähteenä	203
4.6.3	Kiinteistöjen kauppahintatilastointiin perustuvasta metsän arvostamisesta	204

4.7	Osuus yhteismetsään	205
4.8	Joutomaa ja luonnonsuojelualue.....	205
4.9	Lomamökit, ranta-alueet ja vesialueet.....	206
4.9.1	Maatilalla olevat lomamökit.....	206
4.9.2	Rakentamattomat vapaa-ajan rakennuspaikat.....	206
4.9.3	Laajat ranta-alueet	206
4.9.4	Vesialueet.....	207
4.10	Tuulivoima-alueet ja kaivostoiminta	207
4.11	Maa-ainesten ottoalueet	208
4.11.1	Arvon määrittämisen lähtökohta.....	208
4.11.2	Soranottoalueen arvon määrittäminen.....	209
4.11.3	Turpeennostoalueen arvon määrittäminen.....	210
4.12	Erytyspiirteet maatilavarallisuuden perintöverotusarvon määrittämisessä	211
5	Yritysvaarallisuus	212
5.1	Yrityksen arvon määrittämisen lähtökohdat.....	212
5.2	Yrityksen substanssiarvo	217
5.3	Yrityksen tuottoarvo	219
5.4	Yrityksen käypä arvo substanssi- ja tuottoarvon perusteella	221
5.5	Konsernin emoyhtiön osakkeen arvon määrittäminen tuotto- ja substanssiarvon perusteella.....	222
5.6	Osakeyhtiön osakkeen käypä arvo	222
5.7	Avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön yhtiöosuuden käypä arvo	224
6	Irtain omaisuus	225
6.1	Asuntoirtoaimisto.....	226
6.2	Rahavarat, talletukset, osakesäästötili ja saamiset ..	229
6.3	Virtuaalivaluutat.....	233
6.4	Joukkovelkakirjalainat ja muut velkasitoumukset..	234
6.5	Julkisesti noteeratut osakkeet ja muut arvopaperit..	235
6.6	Työsuhdeoptiot.....	237
6.7	Kulkuneuvot.....	238

6.8	Osuus toiseen kuolinpesään	238
6.9	Immateriaalioikeudet	239
6.10	Vuokrasopimuksiin perustuvat oikeudet perukirjassa	240
7	Asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöiden osakkeet sekä muut asunto-oikeudet ja -osuudet	240
7.1	Asuinhuoneisto-osakkeet	240
7.2	Ulkomaiset asuinhuoneisto-osakkeet	243
7.3	Osaomistusasunnot	244
7.4	Asumisoikeusasunnot	244
7.5	Toimitila- ja autotalliosakkeet	245
8	Henkivakuutus-, kapitalisaatio- ja pitkäaikaissäästämissopimus	246
8.1	Henkivakuutussopimus	246
8.2	Kapitalisaatiosopimus	247
8.3	Pitkäaikaissäästämissopimus	248
9	Velat ja veloitteet perukirjassa ja perintöverotuksessa	249
9.1	Velkojen ryhmittely perukirjassa	249
9.2	Vainajan velkojen merkitseminen perukirjaan	250
9.3	Pesän velkojen ja kulujen merkitseminen perukirjaan	254
9.4	Velkojen ja veloitteiden arvostaminen	255
 VI LUKU PERUKIRJAN OSAKASLUETTELON VAHVISTAMINEN		
1	Kuolinpesän asioista päättäminen ja kuolinpesän oikeustoimet sivullistahon kanssa	259
2	Perukirjan osakasluettelon positiivinen ja negatiivinen luotettavuus	261
3	Osakasluetteloa koskeva vahvistuspäätös ja perukirja	262
4	Perukirjan osakasluettelon vahvistamista koskevan hakemuksen sisältö	263
4.1	Hakemus ja sen liitteet	263
4.2	Hakemuspuhevalta	264

5	Vahvistamis päätöksen sisältö	266
6	Perukirjan osakasluettelon vahvistamatta jättäminen	267
7	Vahvistetun perukirjan osakasluettelon oikeudellinen merkitys	268
8	Vahvistetun perukirjan osakasluettelon käyttömahdollisuudet ..	270
VII LUKU PERINTÖVEROTUS		273
1	Perintönä, testamentilla ja henkivakuutus korvauksena saatu omaisuus perintöverotuksen kohteena	273
1.1	Perintöveron suorittamisvelvollisuus	273
1.2	Perintöosuus verotuksen kohteena	276
1.3	Jäämistön nettovarallisuus ja sen arvostaminen ...	278
1.4	Perukirja perintöverotuksen perusteena ja perinnönjako	279
2	Perintöverosta vapaat saannot	282
2.1	Yleistä	282
2.2	Valtio ja kunta perinnön- tai testamentinsaajina ..	282
2.3	Seurakunta ja muu uskonnollinen yhdyskunta testamentinsaajina	283
2.4	Yleishyödylliset yhteisöt ja opetuslaitokset testamentinsaajina	284
2.5	Hallinta-, käyttö- ja tuotto-oikeudet sekä muut toistuvaisluonteiset edut	285
3	Perintöveron määrä	289
3.1	Progressiivinen perintövero	289
3.2	Veroluokat perintöverotuksessa	289
3.3	Perintöveroasteikot ja veron määrän laskeminen ..	294
4	Ennakkoperintö ja muut lahjat perintöverotuksessa	297
5	Peräkkäiset kuolemantapaukset perintöverotuksessa	300
6	Testamentti perintöverotuksessa	303
7	Henkilövakuutuksesta saatu vakuutus korvaus ja siihen rinnastuva taloudellinen tuki perintöverotuksessa	306
7.1	Vakuutus korvaukset perintö- ja tuloverotuksessa ..	306

7.2	Edunsaajamääräys ja siihen liitettävät muut määräykset.....	310
7.3	Vapaaehtoisesta yksilöllisestä eläkevakuutuksesta maksettava kuolemantapauskorvaus	311
8	Lesken suojaa koskeva sääntely perintöverotuksessa ja leski perintöverovelvollisena	312
8.1	Lesken tasinkoetu- ja asumisoikeus	312
8.2	Lesken tasinkoetuoikeus ja perintöverotus	313
8.3	Lesken asumisoikeus ja perintöverotus	314
8.4	Leski perintöverovelvollisena	316
9	Alaikäisen lapsen sekä puolison vähennykset perintöverotuksessa	320
10	Perinnöstä, testamentista tai henkivakuutuskorvauksesta luopuminen	322
10.1	Tehokas ja tehoton luopuminen	322
10.2	Perinnöstä luopuminen	323
10.3	Testamentista ja henkivakuutuskorvauksesta luopuminen	325
10.4	Luopumista koskeva muotomääräys ja verosuunnittelun näkökohtia	327
11	Yritysvarallisuuden sukupolvenvaihdoksen veronhuojennus ..	328
11.1	Sääntelyn keskeinen sisältö.....	328
11.2	Maatila, muu yritys tai sen osa	330
11.3	Yritystoiminnan jatkamista koskeva vaatimus	332
11.4	Huojennuksen määrän laskenta ja maksuajan pidennys	334
12	Verotusmenettely sekä muutoksenhaku perintöverotukseen ..	337
12.1	Ennakkoratkaisu ja muu ohjaus.....	337
12.2	Eräitä perintöverotuksen toimittamisen kysymyksiä.....	338
12.3	Veron maksaminen, vastuu verosta ja veron vanhentuminen	344
12.4	Viranomaisaloitteinen verotuksen muuttaminen ja perusteoikaisu.....	347
12.5	Muutoksenhaku verotukseen ja ennakkoratkaisuun.....	349

VIII LUKU KUOLINPESÄN, LESKEN, PERILLISEN JA TESTAMENTINSAAJAN TULOVEROTUKSESTA.....	353
1 Kuolinpesän verovelvollisasema tuloverotuksessa	353
2 Kuolinpesän verotus kuolinvuonna ja kuolinvuoden jälkeen ...	359
2.1 Oikea verosubjekti perimysprosessin eri vaiheissa..	359
2.2 Kuolinpesän verotus perittävän kuolinvuonna	360
2.3 Kuolinpesän verotus perittävän kuolinvuoden jälkeen	362
2.4 Kuolinpesän osakkaan ja lesken verotus.....	364
2.5 Ulkomainen kuolinpesä	366
2.6 Verovastuu	367
3 Testamentin vaikutus kuolinpesän ja testamentinsaajan verovelvollisasemaan	369
4 Lesken hallintaoikeuden vaikutus kuolinpesän ja lesken verovelvollisasemaan	373
5 Lesken perintöoikeuden ja pesänjaon vaikutus kuolinpesän, lesken ja perillisen verovelvollisasemaan	374
6 Jäämistöosituksen vaikutus kuolinpesän ja lesken verovelvollisasemaan	375
7 Perinnönjaon vaikutus kuolinpesän ja perillisen verovelvollisasemaan	378
8 Yhteenveto kuolinpesän, lesken, perillisen ja testamentinsaajan tuloverotuksesta	379
IX LUKU JÄÄMISTÖÖN KUULUNEEN OMAISUUDEN MYYNТИ JA LUOVUTUSVOITON VEROTUS	383
1 Yleistä luovutusvoiton verotuksesta	383
2 Perintöverotusarvo hankintamenona	388
3 Omaisuuden arvostaminen perintöverotuksessa ja luovutusvoiton verosuunnittelu	391
4 Perintöverotuksessa vahvistetun omaisuuden arvon jälkikäteinen muuttaminen ja luovutusvoiton verotus	392

5 Perintönä saadun omaisuuden saantoajankohta ja omistusaajan laskenta	394
6 Jäämistöosituksessa saatu omaisuus: saantoperuste, omistusaika ja hankintameno	397
7 Leski perii ensin kuolleen puolison: saantoperuste, omistusaika ja hankintameno	401
8 Peräkkäiset kuolemantapaukset: saantoperuste, omistusaika ja hankintameno	404
8.1 Sisäkkäiset kuolinpesät	404
8.2 Rinnakkaiset kuolinpesät.....	405
9 Kuolinpesä ja oman asunnon luovutusvoiton verovapaus	407
10 Jäämistöositus ja oman asunnon luovutusvoiton verovapaus lesken verotuksessa	410
11 Lesken asumisoikeus ja oman asunnon luovutusvoiton verovapaus	412
12 Luovutustappio ja sen vähentäminen	415
12.1 Yleiset periaatteet	415
12.2 Luovutustappio kuolinpesän ja perillisen verotuksessa	416
X LUKU KAAVAMALLIT	419
KAAVA No 1 Hakemus edunvalvojan sijaisen määräämiseksi alaikäiselle pesän osakkaalle	419
KAAVA No 2 Hakemus edunvalvojan sijaisen määräämiseksi vajaanvaltaiselle siinä tapauksessa, että perittävältä jäi leski ja alaikäinen rintaperillinen	421
KAAVA No 3 Suostumus edunvalvojan sijaisen tehtävään	422
KAAVA No 4 Edunvalvojan määrääminen perunkirjoitusta varten pesän osakkaalle, joka on kykenemätön edustamaan itseään	422
KAAVA No 5 Avoin asianajovaltakirja perunkirjoitusta varten	424
KAAVA No 6 Yksilöity valtakirja perunkirjoitusta varten	425
KAAVA No 7 Toimitsijan hakeminen perunkirjoituksen toimittamista ja kuolinpesän väliaikaista hallintoa varten.....	426

KAAVA No 8 Kutsu perunkirjoitustilaisuuteen	427
KAAVA No 9 Kutsu toissijaisille perillisille perunkirjoitustilaisuuteen	428
KAAVA No 10 Kutsu testamentin toissijaissaajalle perunkirjoitustilaisuuteen	429
KAAVA No 11 Vaatimus perukirjassa annettujen tietojen vahvistamisesta valalla	430
KAAVA No 12 Pesän ilmoittajan vakuutus perukirjassa	431
KAAVA No 13 Uskottujen miesten todistus perukirjassa	431
KAAVA No 14 Virkatodistuksen tilaaminen perunkirjoituksen toimittamista varten	432
KAAVA No 15 Sukuselvitysvirkatodistuksen tilaaminen Digi- ja väestötietovirastosta	433
KAAVA No 16 Ulkomailla asuvan perillisen osoitetietojen selvittäminen	434
KAAVA No 17 Perukirja avopuolison jälkeen	435
KAAVA No 18 Perukirja alaikäisen lapsen jälkeen	439
KAAVA No 19 Perukirja ensiksi kuolleen puolison jälkeen, kun avioliitto oli solmittu 1.1.1930 tai myöhemmin ja perittävältä jäi rintaperillinen	441
KAAVA No 20 Perukirja ensiksi kuolleen puolison jälkeen, kun avioliitto oli solmittu 1.1.1930 tai myöhemmin ja perittävältä ei jäänyt rintaperillistä	446
KAAVA No 21 Perunkirjoituksen toimittaminen siinä tapauksessa, että leski oli kuollessaan jakamattoman kuolinpesän osakas	451
KAAVA No 22 Useammalla paikkakunnalla laadittujen perukirjojen yhteenveto	455
KAAVA No 23 Täydennysperukirja	456
KAAVA No 24 Lisäselvitys Verohallinnolle	458

KAAVA No 25 Perunkirjoituksen toimittaminen lesken kuoltua, kun leski on perinyt ensiksi kuolleen puolisonsa perintökaaren 3 luvun säännösten nojalla	459
KAAVA No 26 Perunkirjoitus varattomassa pesässä	463
KAAVA No 27 Uuden perunkirjoituksen toimittaminen osakkaan suojakeinona	465
KAAVA No 28 Julkisen haasteen pyytäminen kuolleen henkilön velkojille	467
KAAVA No 29 Ilmoitus perillisestä kuolleen henkilön j äämistöstä Valtiokonttorille	468
KAAVA No 30 Perunkirjoituksen toimittamisajan ja perukirjan jättöajan pidentäminen	469
KAAVA No 31 Lykkäyksen pyytäminen perintöverotuksen toimittamiseen	470
KAAVA No 32 Maksujärjestelyä koskeva pyyntö perintöveron maksamista varten	471
KAAVA No 33 Vapautuksen pyytäminen maksuun määrätystä perintöverosta	472
XI LUKU VERKKOLOMAKKEET JA SÄHKÖINEN ASIOINTI	475
Lomake 1 Hakemus edunvalvojan sijaisen määräämiseksi	476
Lomake 2 Lausuma edunvalvonta-asiassa	480
Lomake 3 Lupahakemus edunvalvonta-asiassa	482
Lomake 4 Sukuselvityksen tilauslomake	484
Lomake 5 Perukirjan osakastietojen vahvistushakemus	486
Lomake 6 Avoliittoasioiden rekisteri-ilmoitus	487
Lomake 7 Perintöveroilmoitus – perinnönjättäjä asui ulkomailla	488
Lomake 8 Lahjaveroilmoitus	490
Lomake 9 Hakemus: Lisäaikaa perunkirjoituksen toimittamiseen tai perukirjan antamiseen	492
Lomake 10 Valtakirja kuolinpesän veroasioita varten	493

Lomake 11 Valtakirja henkilöasiakkaan veroasioiden hoitamista varten	495
Lomake 12 Tilinumeroilmoitus – kuolinpesä	496
Lomake 13 Oikaisuvaatimus verotuksen oikaisulautakunnalle, perintö- ja lahjaverotus	498
Lomake 14 Perukirjajäljennöksen tilauslomake	499
Lomake 15 Saatelomake ennakkoratkaisuhakemukseen	500
Lomake 16 Hakemus verosta vapauttamiseksi Verohallinnolle	502
Sähköinen asiointi OmaVerossa	504
PERUNKIRJOITUKSEEN LIITTYVÄÄ KIRJALLISUUTTA	505
VEROHALLINNON OHJEISTUSTA	506
ASIAHAKEMISTO	511